

ПОЛІТИКА ТВЕРДОЇ РУКИ.

(Завдання Радянського театрального будівництва.)

В галузі реорганізації театру на Україні майже нічого ще не зроблено, в той час, коли саме в галузі мистецтва вимагає в нас надзвичайно багато уважливості і енергійної праці.

Як що кооперативні, після дуже вдалого "характеризування т. Ларика, можна було до сі вважати "куркульничий державний", то театр в подвійногіршім становищі: це — мішансько-куркульська держава, за яку цупко тримають ся і петлюрівська куркулія, і "малоросейська халтура" і вся міська інтелігенція з її "превиспирними" футуро-шуканнями, що зводять ся в решті решт до шукань легкого заробітку і тепленької "казенної" посади.

У нас досі ще існують в великій кількості приватні театральні підприємства. Жадні палятинні засоби контролю і інспекції не можуть, звичайно, вратувати від порнографії або просто того, що на акторським жаргоні називається "халтурою". Досі ще ліпші театральні сили грають для дрібно-буржуазної публіки в центрі міста, робітничим окремим районам — се "обідки", а сеякі ж зорісмі, нічого не даєть ся.

А праця для керівничого органу Радянського театального будівництва на Україні тим трудніша, що становище тут відмінне від того, яке існує в Росії, досвід російський тут майже неприкладний, і тому приходить ся бути піонером і лише нащупувати грунт, в той час, коли вже потрібна безпосередня праця.

Перш за все становить театральні справи на Україні потрібне твердої руки. Без рішучих і без жалісних заходів нічого тут зробити не можливо. І в такім дусі найрішучішої коринної ломки і перебудови буде провадитись праця Всеукраїнової.

Обовязковий український репертуар вже вироблено Репертуарною Секцією Всеукраїнової, російський також означуєть ся. Поза тим репертуаром жадні постановки не будуть допущені, таким чином на завжди буде вигнано з нашої сцени все те, що лише вносило аіспуте і розклад в мозок слухача-пролетаря і доскотало пятак буржуа.

Кожда вистава, по можливості (а в певних умовах і обовязково) буде супроводитись вступним словом з поясненням; конспекти і пляни тих пояснень буде розіслано всім губ. і повітоє.

Повстає питання, чи зможуть старі професіоналі, які привичкалі ся до буржуазно-мішанського театру виконувати

революційно-художній і пролетарський репертуар? Відповідь мусить бути одна: навчимо, а коли буде потрібно, то і примусимо. Бо треба раз на завжди зрозуміти, що не слухач для актора, але актор для слухача і глядача.

А слухач і глядач тепер — се робітничі і селянська маса, який вже обридло витворювати додаткову власність для утримування жреців мистецтва, які задовольняють не її потреби, але примхи її класових ворогів.

І тому, в відношенні до професіоналів-акторів, ми будемо вести туж-ж безжалісню політику твердої руки та казійського ока.

Досить вже дивитись на робітничий район, як на смітник, куди можна викидати ріжну непотріб. Ми перенесемо туди, як і на село, центр ваги і найліпші сили, залишивши в центрі міста лише один зразковий театр для здійснення експериментів студійно-лабораторної праці, яка буде вестись поруч з реорганізацією старого театру.

Курс на село і робітничий район — се наш твердий і непохитний курс.

Тепер, до речі, є чудова нагода привичти професійних акторів до цієї нової політики, втіляти її сю психологію. Відділ Позашкільної Освіти витворює тепер по цілій Україні багато рухомих агітлекцій, при яких ми зорганізуємо ударні трупи, куди увійдуть і першорядні артисти. Се бовже завдане звязане з потребами бойового моменту, буде переводитись в жите з бойовою рішучістю, при чому Влада не буде рахуватись з контрактами, як і з інтересами приватних підприємців, за яких ми також скоро приймемо ся більш ґрунтовно.

Отими рішучими заходами ми сподіваємо ся нарешті здійснити диктатуру пролетаріату і в галузі театального будівництва, котре ще й лютевої революції не пережило. Ще одну куркульсько-мішанську державу, яка примостила ся коло вигідних лаштунків освіти і мистецтва — буде роздавлено.

Але наша праця буде йти двома шляхами: 1) використати для пролетаріату всього цінного, що є в мистецтві минулого і його навіянахронічних апаратах, і 2) приваблене, заохочуване самих пролетарських мас до творчості, бо вони і лише вони самі зможуть витворити пролетарський театр, дійсне, чисте класове мистецтво.

От, на яких принципах і яким шляхом буде переводитись се друге завдане. І Кулик.

РЕДАКТОР ЧЕРНОВЕЦЬКОЇ "ГРОМАДИ" В ТЮРМІ.

На донос соціал-патріотів румунські власти розвозують укр. товариства, а членів їх замикають в тюрму.

Товариші з Гемітону прислали нам до поміщення лист, який вони отримали від редакції черновецької газети "Громада". Лист сей звучить:

Дорогі товариші! Лист з 27. серпня і \$1.00 редакція отримала, та що з того, коли редактора сей часопис вже від місяця вдукавали в тюрму таки свої, а не якісь чужі. От щоби Ви знали бодай їх імена: Ганек, Цурканович та сенатор Трігорович. Може пізніше почуєте децю і про інших наших провідників (!) буковинського робітничества, а поки що не гаразд і до Вас висточку писати. (Сей лист був присланий в пакунку, між газетами.) А від Вас, то так таки і не загадує, се якесь чудо, що сей доляр не пропав. Він тепер має у нас десятикратну вартість. Ми дуже гірко працювали, заки стягнули ся на ся газетку, і от як бачите, число 13-те нещасливе (бо майже на половину цензуроване), а 14-те хоть було вже готове і залачене — знищено; а редактора в тюрмі мучать на донос висше згаданих соціал-патріотів, за державну зраду.

Читайте, товариші і розсудіть Ви! Яка державна зрада і напругу сей часопис бути може?

На ріжні доноси проф. Цуркановича до охрани, розвізано Акад. Т-во "Союз", а 9-ох студентів увязнено, за те, що не хотіли збирати грошей на палату для королевича. Се також має бути державна зрада. Одним словом, тюрми тут перепоповнені — без суду, політичні визні вішають ся, божеволіють, а вмішуватись нема кому. За границею ніхто не знає, що діється ся за мурами, бо строга цензура.

Если діється ся картка, то просить ся пустити її в світ. (Автор листа зі зрозумілих причин імені свого не подає.)

Процес проти 400 соціалістів в Румунії.

Як доносять з Букарешту, при кінці серпня лічнеть ся там процес проти 400 соціалістів, обжалованих за порушене публічного спокою.

Дві нації.

Людство ділить ся на дві нації, які себе взаємно звязано поборюють, а саме: на ситих і голодних. (Гайне.)

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ ЗА ГРАНИЦЕЮ.

Повідомлене.

Яко головний представник Всеукраїнової Кооперативної Спільки ("Вукопспільки") за кордоном, котра об'єднує собою всі кооперативні організації України, отсім доводжу до відома всіх заінтересованих осіб і фірм, що:

1. По постанові правління Вукопспільки за кордоном відчине Головне Представництво Вукопспільки. Канцелярія Головного Представництва містить ся в Празі П. Наплавия вулиця ч. 7.

2. Головне Представництво Вукопспільки за кордоном має своєю метою:

а) Нагадати товарообмін української кооперації з ріжними країнами.

б) Переводити за кордоном іменем української кооперації ріжні закупочні операції за готівку.

в) Навязати безпосередні ділові звязки між Вукопспількою і заграничною кооперацією.

г) Все кооперативне майно, що знаходиться за кордоном, належне ріжним українським кооперативним установам, перебрати на підставі повноважень від правління Вукопспільки, підписаних, між иншим, і членами правління бувших на Українській кооперативній центр: Дніпрозоза, Українбанку, Централу, Книгоспільки та инших, котрі в сей час злизи ся з Вукопспількою, або нею об'єднують ся.

3. На підставі попередньої точки перебуваючі се за кордоном представники згаданих у тій точці установ втратили всяке право виступати за кордоном від імені української кооперації, і таке право тепер належить виключно Головному Представництву "Вукопспільки", або особам, котрі іменем Вукопспільки на се будуть уповноважені.

4. Всі фірми й особи, що бажають навязати торговельні і взагалі ділові зносини з українською кооперацією, мають звертати ся до Головного Представництва Вукопспільки по вказаній висше адресі.

Головний Представник Вукопспільки за кордоном Д. Кудря.

Оповіднене.

Яко головний представник Всеукраїнової Кооперативної Спільки ("Вукопспільки") за кордоном отсім подаю до відома всіх бувших кооперативних робітників української кооперації, що перебувають з ріжних причин за кордоном, про слідуюче:

1. Вукопспілька об'єднує всі кооперативні організації на Україні і лише її належить представництво української кооперації за межами України.

2. Згідно з постановою правління Вукопспільки і правління бувших кооперативних центрів на Україні: Дніпрозоза, Українбанк, "Централ", Книгоспілька та инших установ, що злизи ся з Вукопспількою, або нею об'єднують ся, всі кооперативні контори, відділи, агентури і представництва української кооперації за кордоном, під якою назвою вони-б не існують, підлягають передачі Вукопспільці в особі їх представників зі всім своїм майном, товарами, діловодством, відчінніст'ю і т. п.

3. Згідно довіренності правління Вукопспільки, а також повноважень, підписаних бувшими членами правління поданих висше бувших кооперативних центрів на Україні, перебрания означеного висше кооперативного майна за кордоном доручено мені, яко головному представнику Вукопспільки за кордоном.

Наче з розбитого корабля шури, так тікають з нього його члени, хоч ще недавно потішали себе ріжними ілюзіями, мали військо, друкарню державних знаків, міністрів і оперетковий парламент. Те все розлітаєть ся, все усуваєть ся, подшавлюючи голий кістяк із стигмою важкого розчарованя на білому чолі.

Наче з розбитого корабля шури, так тікають з нього його члени, хоч ще недавно потішали себе ріжними ілюзіями, мали військо, друкарню державних знаків, міністрів і оперетковий парламент. Те все розлітаєть ся, все усуваєть ся, подшавлюючи голий кістяк із стигмою важкого розчарованя на білому чолі.

а) Прислати мені справоздаче про свою працю, котра переводила ся до сего часу за кордоном іменем української кооперації.

б) Припинити всякі виступи за кордоном іменем української кооперації і передати мені

ні всі мандати, повноваження, довіренності і т. п. документи, через те, що вони вже втратили всяку правну силу.

в) Передати мені майно, товари, гроші, діловодство, відчінніст'ю і т. п., належні українській кооперації.

г) Кооперативні робітники, що перебувають за кордоном і бажають працювати і на далі по кооперативних справах у Вукопспільці на Україні або за кордоном, повинні про те заявити мені писемно.

Адреса Головного Представництва Вукопспільки за кордоном: Praha, II. Narpavni 7. I. p. Прага, 20. серпня 1921 р.

Головний Представник Вукопспільки за кордоном Д. Кудря.

ТРИ ЦЕНТРИ

В статі під повисшим наголовком львівський "Вперед" між иншим пише:

Слідячи уважно всі заходи і зусилля державного будівництва України, як під сучасну хвилину, так і в минулому, помічаємо три угрупованя, три центри державно-політичної думки.

Крайно лівий, се радянський центр. Групує він в собі ті сили, що їх видвинула на поверхню жита велика східна революція, яка повалила зневажений царат і на його місце покладала цілий комплекс соціалістичних републик, між ними і Україну. Ідеалом його центру закріплене радянської форми влади на Україні, створене сильного соціалістичного Племени, який паралізував би не тільки заходи російської чи української контрреволюції, але в тій самій мірі підшавлював революційний фермент на заході для нанесеня остаточного удару капіталістичному ладові.

Крайно правий центр, се гетьманський центр. Чи репрезентує його Скоропадський, чи Вишиваний, байдуже. Його ціль повалення радянської влади на Україні і заведення трудової монархії з ділничим гетьманом на чолі. Способи до осягненя сей цілі, се орієнтація на чужі держави капіталістичного Заходу, династичні комбінації і заходи для приготування ріжних авантур.

Золота середина, се републикансько-демократичний центр, з Петлюрою, чи другим його отаманом. І він є проти радянської влади і він зиркає оком в сторону то одної то другої держави Заходу. Його мрія се демократична република.

Перший центр сьогодні при владі. Базуєть ся він на робітничо-селянських масах України і по удачній ліквідації ріжних контрреволюційних повстань зараз являють ся настільки тревалими, що з успіхом може закріплювати основи соціалістичного ладу. Се перший і одиницький центр на Україні.

Два другі центри тиняють ся сьогодні за кордоном. Гетьманський розспіаний головою по німецьких краях. То вирине на поверхню Скоропадський, то в другому місці Вишиваний, а аполот гетьманського ладу Липинський співає лебедину пісню про хліборобську Україну, бо лиш вона, по його думці, за вершнати може ряд змагань за державну незалежність. Гетьманці — найбільш відірваня від жита група. Її орієнтація раз скомпромітована і може бути здійснена (?) тільки при помочі чужої мілітарної сили, як се вже мало місце підчас німецької окупації.

В найнещасливішому одначе положеню находить ся републикансько-демократичний центр. Вісь його, далі уряд У.Н.Р. розбитий, дезорієнтований, скомпромітований і дезморалізований.

Наче з розбитого корабля шури, так тікають з нього його члени, хоч ще недавно потішали себе ріжними ілюзіями, мали військо, друкарню державних знаків, міністрів і оперетковий парламент. Те все розлітаєть ся, все усуваєть ся, подшавлюючи голий кістяк із стигмою важкого розчарованя на білому чолі.

а) Прислати мені справоздаче про свою працю, котра переводила ся до сего часу за кордоном іменем української кооперації.

б) Припинити всякі виступи за кордоном іменем української кооперації і передати мені

З ПІД ШЛЯХОЦЬКОГО ЯРМА.

НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

Розправа проти Гуцулів в Коломиїщині.

Проти 33 Гуцулів, які находить ся у слідчому арешті і проти 11, які є на вільній стопі, прокураторія в Коломиї виточила вже акт обжалованя. До головної розправи покликано 44 свідків.

Нужда, голод, хвороби на Гуцульщині.

Розпука проймає Гуцулів. Шо рік, то гірше. Торік "повстань", а тепер посуха. Паші нема, сіна уже мало. Вже тепер за 6 снжневий стіжок платять 20.000 марок. В червні платило ся за 100 кг. кукурудзи 3.000 марок, а тепер 40.000 А худоба, ся основа бутя Гуцульщини, упала страшно через брак паші. За гроші у нас нічого не купиши; їде заміна торговаля. А у кого нічого міняти, погибай з голоду!

Роботи нема: В Десятині, Стрию, в Самборі, визискують нужду Гуцулів і платять по 300 марок денно. А тимчасом сімь лухне з голоду. За таку роботу на Буковині платять 50 левів, себ то 1.500 марок денно.

Ще лиш зближаєть ся осінь, а вже розпука огортає Гуцулів. Одна надія була на жнива. Думали подешеве збіжжя, а тут тоби в трое підсочкала ціна!

Не диво, що починають ся поширювати ся хвороби, головню червнка, дезинтерія. Десь є у світі повітові лікарі, а до нас вже два роки не заглядали. Хтоби там трудив ся!

Нищать ліси на Гуцульщині.

Вже другий рік ведеть ся безполадне винищуванє лісів на Гуцульщині, тих лісів, що були красою і гордістю українських Карпат. Експлуататори мають одну ціль: здобути як найбільше гроша, уживаючи до праці дешевого робітника Гуцула. Як що не припинить ся рабівничий, господарський жидівський і польський спекулянтів, Гуцульщині грозить утрата всіх лісів, а тим самим зміна підсоны.

"Пабісціст".

Недавно розіслана ся чутка, що часть Гуцульщини по Чорний Черемош і по Жабе має припасти Румунії в заміні за яке село біля Залічків. Староста вислав до громади запит, куди селяни хочуть належати. Гуцули висказали ся ясно, що не бажають належати до Румунії, і що Польща не має права торгувати українськими землями. Справа ще досі не закінчена.

"За большевизм".

Дня 9. вересня розпочнеть ся перед окружним карним трибуналом у Львові розправа проти Гриня Рибакя, гімназійного абітурієнта з Залозець, Фрїда Ретель, касієрки жидівського консуму "Солідарність" у Львові і Якова Шулєвського, кравця зі Станиславова, обжалованих о злочин шпіонажи в § 67 к. з. Обжалованим закидує акт обжалованя організації і ширене большевизму у Східній Галичині. Боронують адвокати др. Ляіб Ляндар з Перемишля і др. Лев Ганкевич зі Львова.

Арештоване робітників в Познані.

Дня 19. серпня с. р. арештовано в Познані т. Поранкевича, дня 20 серпня арештовано т. Косовського. Оба вони вивезені за політичні провини до в'язниці у Вронках.

Арештоване робітників в Лодзі.

В ночі з суботи на неділю 27. серпня поліція перевела в Лодзі цілий ряд ревізій у робітників, підозрених в сьому, що належать до тайної комуністичної організації. Арештовано кількаох з її провідників.

"Політика сильної руки".

Рада польських міністрів, на засіданю дня 30. серпня обговорювала справу страйків. Рада міністрів в комунікаті, який розіслано газетам, заявила, що страйки в Польщі не є економічними страйками, а є організовані скритою рукою, що хоче викликати забуренє в Польщі. Супроти сего рада міністрів заповідає політику сильної руки, страйкерів будуть ся нищити, а всякі акти терору супроти тих, що хочуть працювати, будуть усувані силою. Всяка зорганізована акція, ворожа державі, буде карана. — Шо се все значить і як будуть поступати органи польського уряду супроти страйкуючих робітників, можна догадати ся. Та чи все те сплинить робітничий рух — треба сумнівати ся.

Суд над комуністами.

У Варшаві відбув ся суд над членами комуністичної партії. Інженера Прендкого і письменника Зальберга засуджено на 3 роки, робітника Вінера на 2 роки, робітника Худого на 1 рік в'язниці.

Непорозумінє між Росією і її прибалтійськими сусідами.

РИГА, 13. вересня. — Прибалтійські републики злучили ся з Польщею, щоби заставити російське совітське правительство до виконаня всіх точок договорів, які Росія заключила з тими републиками.

Відносини між совітським правительством і прибалтійськими републиками крайню заострились. Латвія, приміром, недоволена тим, що совітське правительство не звертає їй пограничних лісів, які прирікло звернути в мировий договір з тим краєм.

Польща нарікає, що вона ще не дістала від Росії обіцяних їй 30,000,000 рублів в золоті.

Се питання є вельми важним для Польщі, бо її засоби золота сильно поменшили ся, а се впливає дуже погано на курс польської марки.

Совітське правительство, зі своєї сторони, твердить, що Польща раз-враз нарушає Рижський мировий договір тим, що дозволяє білогвардійцям організувати на своїй території заговори проти совітських републик.

У Варшаві ведуть ся переговори в справі об'єднаня прибалтійських републик.

Савінков опустив Польщу.

ЛОНДОН, 15. вересня. — З Варшави доносять сьогодні до лондонського "Таймс"-а, що Борис Савінков, провідник російських соціалістів революціонерів, опустив Польщу з власної ініціативи на неозачений час. Савінков був власне причиною, що наслідком його присутности в Польщі російське совітське правительство відказувало ся доси виплачувати шобнебуд з тих 30,000,000 рублів в золоті, які признано Польщі підписаним в Ридзі мировим договором.

Большевики оскаржували Савінкова, що він, всупереч усьлям Рижського договору, організував заговори проти Росії під охороною Польщі.

Генерала Унгерн-Штернберга розстріляно.

БЕРЛІН, 10. вересня. — Тут телеграфують з Реваля, що в Москві оповіщено про страченє генерала барона Унгерн-Штернберга, протисовітського провідника на Сибірі, про якого доносили недавно тому, що його дозволено.

Телеграма говорить, що злоголеного генерала ставлено негайно перед военний суд і засуджено на смерть. З ним розстріляно також 61 з його офіцирів.

В СВІДОМОСТІ НАША СИЛА!

ЧИТАЙТЕ НАЙНОВІШІ КНИЖКИ!

Замовляйте в редакції "Укр. Роб. Вістий" слідуючі книжки:

Table with 2 columns: Book title and Price. Includes titles like 'Короткий виклад політичної економії', 'Шляхом Житя (поезії)', 'Азбука комунізму', etc.

UKRAINIAN LABOR NEWS CORNER PRITCHARD AND McGREGOR STS. Winnipeg, Manitoba.